

ΘΕΜΑ 10^ο

(ΛΥΣΙΑΣ, Περί της Δημεύσεως των Νικίου Αδελφού Επίλογος, 16-19)

- ἄξιον δὲ μάλιστ' ἀγανακτῆσαι ὅτι οὕτως ἤδη οἱ τὰ τῆς πόλεως πράττοντες διάκεινται, ὥστ' οὐχ ὅ,τι ἂν τῇ πόλει βέλτιστον ᾖ, τοῦτο οἱ ῥήτορες λέγουσιν, ἀλλ' ἀφ' ὧν ἂν αὐτοὶ κερδαίνειν μέλλωσι, ταῦτα ὑμεῖς ψηφίζεσθε. καὶ εἰ μὲν τῷ ὑμετέρῳ πλήθει συνέφερε τοὺς μὲν ἔχειν τὰ αὐτῶν, τῶν δὲ ἀδίκως δεδημεῦσθαι τὴν οὐσίαν, εἰκότως ἂν ἡμελεῖτε τῶν
- 5 ὑφ' ἡμῶν λεγομένων· νυνὶ δὲ πάντες ἂν ὁμολογήσαιτε ὁμόνοιαν μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι πόλει, στάσιν δὲ πάντων κακῶν αἰτίαν, διαφέρεισθαι δὲ πρὸς ἀλλήλους ἐκ τῶν τοιούτων μάλιστ', ἐὰν οἱ μὲν τῶν ἀλλοτρίων ἐπιθυμῶσιν, οἱ δ' ἐκ τῶν ὄντων ἐκπίπτωσι. καὶ ταῦθ' ὑμεῖς ἔγνωτε νεωστὶ κατελθόντες, ὀρθῶς βουλευόμενοι· ἔτι γὰρ ἐμέμνησθε τῶν γεγενημένων συμφορῶν, καὶ τοῖς θεοῖς εἰς ὁμόνοιαν ἠὔχεσθε καταστῆναι τὴν πόλιν μᾶλλον,
- 10 ἢ τὴν μὲν πόλιν στασιάσαι, τοὺς δὲ λέγοντας ταχέως πλουτῆσαι. καίτοι πλείων συγγνώμη μνησικακεῖν νεωστὶ κατεληλυθόσιν, ἔτι τῆς ὀργῆς οὔσης προσφάτου, ἢ τοσούτῳ χρόνῳ ὕστερον ἐπὶ τιμωρίαν τῶν παρεληλυθότων τραπέσθαι, ὑπὸ τοιούτων πεισθέντας οἱ ἐν ἄστει μείναντες ἱκανὴν ὑμῖν οἶονται διδόναι πίστιν τῆς αὐτῶν εὐνοίας, ἑτέρους κακῶς ποιοῦντες, ἀλλ' οὐ σφᾶς αὐτοὺς χρηστοὺς παρέχοντες, καὶ νυνὶ τῶν τῆς πόλεως
- 15 εὐτυχίων ἀπολαύοντες, ἀλλ' οὐ πρότερον τῶν ὑμετέρων κινδύνων μετέχοντες.

ΣΧΟΛΙΑ

- 1 **ἄξιον:** ενν. <ἐστί>. **ὅτι...διάκεινται:** ειδική πρόταση, που όμως επειδή εξαρτάται από απαρέμφατο ψυχικού πάθους 'ἀγανακτῆσαι' θεωρείται αιτιολογική. **οἱ...πράττοντες:** υποκείμενο στο ρ.
- 2 **ὥστ' οὐχ ... τοῦτο οἱ ῥήτορες λέγουσιν:** δευτερεύουσα συμπερασματική. **ὅ τι ἂν... βέλτιστον ᾖ:** αναφορική υποθετική πρόταση με υποτακτική και τον αοριστολογικό – υποθετικό 'ἂν', με απόδοση το ρ. 'λέγουσιν', και εκφράζει την αόριστη επανάληψη στο παρόν – μέλλον. **ἀφ' ὧν ἂν... μέλλωσι:** ίδια πρόταση με την προηγούμενη με απόδοση το ρ. 'ψηφίζεσθε'.
- 3 **μέλλωσι:** υποτακτική ενεστώτα του ρ. 'μέλλω σκοπεύω – πρόκειται να..'. **εἰ...συνέφερε:** υποθετική πρόταση με οριστική για το 'αντίθετο του πραγματικού' με απόδοση την δυνητική οριστική ιστορικού χρόνου 'ἂν ἡμελεῖτε'.
- 4 **τοὺς μὲν:** υποκείμενο στο 'ἔχειν'. **ἔχειν:** υποκείμενο στο απρόσωπο ρ. 'συνέφερε'. **τὰ αὐτῶν:** αντικείμενο στο 'ἔχειν'. **τῶν δέ:** γενική κτητική στο 'τὴν οὐσίαν'. **δεδημεῦσθαι:** ὅ,τι και το 'ἔχειν'. **τὴν οὐσίαν:** υποκείμενο στο 'δεδημεῦσθαι'.

- 5: **τῶν...λεγομένων:** συντάσσεται με το ρ. 'ἡμελεῖται' ως αντικείμενο. **ἂν ὁμολογήσαιτε:** δυνητική ευκτική για το δυνατόν στο παρόν – μέλλον. **ὁμόνοιαν:** υποκείμενο στο 'εἶναι'. **μέγιστον:** επιθ. προσδ. **ἀγαθόν:** κατηγορούμενο. **εἶναι:** αντικείμενο στο 'ὁμολογήσαιτε'.
- 6 **πόλει:** δοτική χαριστική. **στάσιν:** ὅ,τι και το 'ὁμόνοιαν' στο ενν. πάλι 'εἶναι'. **κακῶν:** συντάσσεται με το 'αἰτίαν' ως γενική της αιτίας. **αἰτίαν:** κατηγορούμενο. **διαφέρεσθαι πρὸς ἀλλήλους:** το απαρέμφατο είναι αντικείμενο στο 'ὁμολογήσαιτε'. Υποκείμενό του θεωρείται η αιτιατική 'πάντας' από το πιο πριν 'πάντες'. Το ρ. 'διαφέρομαι πρὸς τινά *ἔχω μία αντιπαλότητα με κάποιον*'. **ἐκ τῶν τοιούτων:** 'γι' *αυτούς τους λόγους*'.
- 7 **ἐὰν...ἐπιθυμῶσιν:** υποθετική πρόταση με υποτακτική και με απόδοση το απαρέμφατο 'διαφέρεσθαι'. Ο υποθετικός λόγος είναι πλάγιος επειδή στην απόδοσή του δεν έχει ρήμα. Δηλώνει την αόριστη επανάληψη στο παρόν – μέλλον. **τῶν ἀλλοτρίων:** αντικείμενο στο ρ. **οἱ δ'...ἐκπίπτωσι:** ίδια με την προηγούμενη, καθώς εννοείται πάλι ο 'ἐάν'. **ταῦθ':** αντικείμενο στο ρ. 'ἔγνωτε'.
- 8 **κατελθόντες:** συνημμένη επιρρ. μτχ., χρονική. **ὀρθῶς βουλευόμενοι:** *παίρνοντας τις σωστές αποφάσεις*, επιρρ. μτχ., τροπική. **τῶν...συμφορῶν:** αντικείμενο στο 'ἐμέμνησθε'.
- 9 **τοῖς θεοῖς:** αντικείμενο στο ρ. 'ἤρχεσθε'. **εἰς ὁμόνοιαν:** εμπρόθετος προσδιορισμός που συντάσσεται με το 'καταστῆναι'. **καταστῆναι:** αντικείμενο στο ρ. **τὴν πόλιν:** υποκείμενο στο απαρέμφατο.
- 10 **ἦ...στασιάσαι:** ο β' ὅρος συγκρίσεως. Ο 'ἦ' συγκρίνει τα δυο απαρέμφατα 'καταστῆναι ~ στασιάσαι'. **τὴν μὲν πόλιν:** υποκείμενο στο απαρέμφατο. **τοὺς δὲ λέγοντας:** ἑναρθρη μτχ. ως ουσιαστικό, υποκείμενο στο απαρέμφατο 'πλουτῆσαι'. **πλουτῆσαι:** εννοείται πάλι ο συγκριτικός 'ἦ' συνεχίζει ο β' ὅρος συγκρίσεως. **πλείων συγγνώμη:** ενν. <ἐστί>. Το ουσιαστικό 'συγγνώμη' συντάσσεται με το ρ. 'ἐστί' και δημιουργεί απρόσωπη έκφραση συντασσόμενη με απαρέμφατο ως υποκείμενο: 'πλείων συγγνώμη <ἐστί> μνησικακεῖν *συγχωρεῖται πολύ το να νοιώθει κάποιος μίσος*', (συγγνώμην δὲ εἶναι ἑαυτῷ, Θουκ. 8,50· συγγνώμη ἀδελφῷ βοηθεῖν, Δημ. 19,239,1).
- 11 **μνησικακεῖν:** υποκείμενο στην απρόσωπη έκφραση 'συγγνώμη <ἐστί>'. **κατεληλυθόσιν:** ἑναρθρη μτχ. σε δοτική πτώση γιατί συμφωνεί με το εννοούμενο 'ὕμῖν' ως δοτική προσωπική στην απρόσωπη έκφραση 'συγγνώμη <ἐστί>'. Το ρ. 'κατέρχομαι' στην πολιτική ορολογία σημαίνει *'επιστρέφω από την εξορία'*. **τῆς ὀργῆς οὔσης προσφάτου:** γενική απόλυτη, επιρρ. μτχ., αιτιολογική. **ἢ τραπέσθαι:** β' ὅρος συγκρίσεως από το 'πλείων'. Ο συγκριτικός 'ἢ' συγκρίνει τα δύο απαρέμφατα που είναι και τα δυο υποκείμενα στην απρόσωπη έκφραση 'συγγνώμη <ἐστί>', δηλ. το 'μνησικακεῖν' με το 'τραπέσθαι'. Το απαρέμφατο 'τραπέσθαι' είναι χρόνου αορίστου του ρ. 'τρέπομαι - ἐτρεπόμην - τραπήσομαι - ἐτράπην'.
- 12 **χρόνῳ:** δοτική επιρρ. του χρόνου. **ἐπὶ τιμωρίαν:** εμπρόθετος προσδιορισμός τους σκοπού. **τῶν παρεληλυθόντων:** συντάσσεται με την αιτιατική 'τιμωρίαν' ως γενική αντικειμενική. **ὕπὸ τοιούτων:** εμπρόθετος προσδιορισμός του ποιητικού αιτίου. **πεισθέντας:** ἑναρθρη μτχ. συνημμένη στο εννοούμενο υποκείμενο του απαρεμφάτου 'τραπέσθαι', που είναι το 'ὕμᾱς'. Μτχ. επιρρηματική, αιτιολογική.
- 13 **οἷ...οἶονται:** αναφορική επιθετική πρόταση. **μείναντες:** συνημμένη επιρρηματική μτχ., αιτιολογική. **ἱκανήν:** επιθετικός προσδ. **ὕμῖν:** αντικείμενο στο απαρέμφατο 'διδόναι'. **διδόναι:** αντικείμενο στο ρ. 'οἶονται'. **πίστιν:** δεύτερο αντικείμενο στο απαρέμφατο 'διδόναι'. **τῆς...εὐνοίας:** συντάσσεται με το ουσιαστικό 'πίστιν' ως γενική αντικειμενική. Η ενδιάμεση γενική είναι υποκειμενική. **ἐτέρους κακῶς ποιοῦντες:** το ρ. 'κακῶς ποιῶ τίνα *κακοποιῶ κάποιον*'. Η μτχ. είναι εναντιωματική.

- 14** **ἀλλ' οὐ...παρέχοντες:** οι δυο μτχχ. 'ποιοῦντες' & 'παρέχοντες' είναι επιρρηματικά ίδιες. **τῶν... εὐ-τυχιῶν:** συντάσσεται με την μτχ. 'ἀπολαύοντες' ως αντικείμενό της. Η ενδιάμεση γενική είναι υποκειμενική. **ἀπολαύοντες:** ίδια μτχ. επιρρηματικά με τις δυο προηγούμενες.
- 15** **ἀλλ' οὐ...μετέχοντες:** ίδια μτχ. με τις τρεις προηγούμενες. **τῶν...κινδύνων:** συντάσσεται με την μτχ. ως αντικείμενό της. Το ρ. 'μετέχω τινός παίρνω μέρος σε κάτι'. Η ενδιάμεση αντωνυμία είναι επιθετικός προσδιορισμός.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Αξίζει λοιπόν να αγανακτήσετε επειδή αυτοί που ασχολούνται με τα δημόσια πράγματα τέτοια συμπεριφορά έχουν, ώστε ό,τι τυχόν είναι το καλύτερο για την πόλη μας, οι ρήτορες δεν λένε αυτό, αλλά από όποια τυχόν πράγματα οι ίδιοι πρόκειται να κερδίσουν, αυτά ακριβώς κι εσείς ψηφίζετε. Κι αν ήταν προς το συμφέρον του δικού σας λαού άλλοι να έχουν αυτά που τους ανήκουν, κι άλλων η περιουσία να δημευθεί άδικα, εύλογα θα αδιαφορούσατε γι' αυτά που λέγονται από εμάς. Τώρα όμως όλοι είναι δυνατόν να ομολογήσετε ότι η ομόνοια είναι το μεγαλύτερο αγαθό στην πόλη, και ότι η επανάσταση είναι η αιτία όλων των συμφορών, και ότι όλοι σας διαπληκτίζεστε μεταξύ σας πολύ γι' αυτά τα ζητήματα, αν άλλοι επιθυμούν ξένα πράγματα, κι άλλοι χάνουν αυτά που τους ανήκουν. Και αυτά εσείς τα διαπιστώσατε αμέσως όταν επιστρέψατε από την εξορία, με το να πάρετε τις σωστές αποφάσεις. Επίσης έχετε θυμηθεί και τις συμφορές που συνέβησαν, και παρακαλέσατε στους θεούς η πόλη να βρεθεί σε ομόνοια περισσότερο, παρά από την μια η πόλη να εξεγερθεί, κι από την άλλη αυτοί που αγορεύουν να πλουτίσουν γρήγορα. Και όντως μεγαλύτερη συγγνώμη υπάρχει να νοιώθατε μίσος όταν αμέσως επιστρέψατε από την εξορία, καθώς ακόμη τότε ο θυμός σας ήταν πρόσφατος, παρά τόσο χρόνο κατόπιν να κατευθύνεστε στην τιμωρία αυτών που συνέβησαν, επειδή πεισθήκατε από αυτούς οι οποίοι επειδή παρέμειναν μέσα στην πόλη νομίζουν ότι προσφέρουν σ' εσάς μία εμπιστοσύνη αρκετή για την καλή τους διάθεση, παρά το γεγονός ότι κακοποίησαν άλλους πολίτες, ενώ δεν προσέφεραν τους εαυτούς τους καλούς, και παρά το γεγονός ότι τώρα απολαμβάνουν όλες τις επιτυχίες της πόλεως, ενώ στο παρελθόν δεν πήραν μέρος στις περιπέτειες τις δικές σας.